

Фінанси

УДК 336.77

DOI <https://doi.org/10.5281/zenodo.20402012>

**Історія виникнення, поширення у світовій практиці та розвитку
факторингу як фінансового та інвестиційного інструменту взаємодії
кредитних установ та суб'єктів господарювання**

Бабич Людмила Миколаївна

кандидат економічних наук, доцент кафедри фінансів, обліку і аудиту
Національного транспортного університету, Україна, 01010, м. Київ,
вул. Омеляновича-Павленка, 1, babich_ludmila@ukr.net,
<https://orcid.org/0000-0003-1602-929X>

Горобінська Ірина Владиславівна

кандидат економічних наук, доцент кафедри фінансів, обліку і аудиту
Національного транспортного університету, Україна, 01010, м. Київ,
вул. Омеляновича-Павленка, 1, irynavladuslavivna@gmail.com,
<https://orcid.org/0000-0001-9670-7198>

Назаренко Ярослава Ярославівна

кандидат економічних наук, доцент кафедри фінансів, обліку і аудиту
Національного транспортного університету, Україна, 01010, м. Київ,
вул. Омеляновича-Павленка, 1, iaroslavanazarenko@gmail.com,
<https://orcid.org/0000-0002-2343-6988>

Теслюк Наталія Петрівна

кандидат економічних наук, доцент кафедри фінансів, обліку і аудиту
Національного транспортного університету, Україна, 01010, м. Київ,
вул. Омеляновича-Павленка, 1, natalitesliuk@gmail.com
<https://orcid.org/0000-0002-0338-9088>

Гуцалюк Олена Ігорівна

старший викладач кафедри фінансів, обліку і аудиту Національного транспортного університету, Україна, 01010, м. Київ, вул. Омеляновича-Павленка, 1, sheptynova_lena@ukr.net, <https://orcid.org/0000-0001-7435-116X>

Прийнято: 05.05.2026 | Опубліковано: 25.05.2026

Анотація: Статтю присвячено аналізу історичних аспектів розвитку факторингу як фінансового та інвестиційного інструменту взаємодії кредитних установ та суб'єктів господарювання. **Метою** дослідження є аналітичне висвітлення основних історичних етапів формування та розвитку факторингу як важливого фінансового інструменту взаємодії кредитних установ та суб'єктів господарювання з урахуванням бачення особливостей перспектив його застосування в економіці України. При проведенні дослідження використано **методи:** загального і конкретного, пізнання, індукції та дедукції; аналізу і синтезу. **Результати.** Визначено історичні етапи розвитку факторингу, основними з яких є етап становлення товарного та фінансового факторингу. Визначено, що, не зважаючи на перші ознаки застосування факторингу ще в далекі часи минулих тисячоліть, а потім і його визнання в епоху Середньовіччя, основні передумови активізації у застосуванні залишаються практично незмінними в напрямку взаємозалежності з такими макроекономічними факторами як темпи зростання ВВП країни, обсяги виробництва у тій чи іншій галузі економіки, а також порядок платіжної дисципліни щодо суб'єктів господарювання. Доведено, що саме цифровізація в системі операції факторингу стала могутнім поштовхом активного застосування його в міжнародній торгівлі. **Висновки.** Запорукою подальшого поширення факторингу має стати обґрунтоване врахування напрямів грошово-кредитної політики з чітким значенням правил ведення розрахунків між суб'єктами, а також здійснення на цій основі реалістичного фінансового планування

макропоказників при окреслених пріоритетах та головних завданнях розвитку виробничих процесів у провідних галузях економіки України.

Ключові слова: факторинг, фактор, генезис, історичний розвиток, фінансовий інструмент, інвестиційний інструмент, світовий досвід, міжнародна практика, кредитні установи, суб'єкти господарювання.

The history of the emergence, spread in world practice and development of factoring as a financial and investment tool for interaction between credit institutions and business entities

Babych Lyudmyla

Ph.D. Economics, Associate Professor of the Department of Finance, Accounting and Audit, National Transport University, Ukraine, 01010, Kyiv, 1 Omelyanovicha-Pavlenka street, babich_ludmila@ukr.net, <https://orcid.org/0000-0003-1602-929X>

Gorobinska Iryna

Ph.D. Economics, Associate Professor of the Department of Finance, Accounting and Audit, National Transport University, Ukraine, 01010, Kyiv, 1 Omelyanovicha-Pavlenka street, irynavladuslavivna@gmail.com, <https://orcid.org/0000-0001-9670-7198>

Nazarenko Iaroslava

Ph.D. Economics, Associate Professor of the Department of Finance, Accounting and Audit, National Transport University, Ukraine, 01010, Kyiv, 1 Omelyanovicha-Pavlenka street, iaroslavanazarenko@gmail.com, <https://orcid.org/0000-0002-2343-6988>

Nataliia Tesliuk

Ph.D. Economics, Associate Professor of the Department of Finance, Accounting and Audit, National Transport University, Ukraine, 01010, Kyiv, 1 Omelyanovicha-Pavlenka street, natalitesliuk@gmail.com,

Hutsaliuk Olena

Senior Lecturer of the Department of Finance, Accounting and Audit, National Transport University, Ukraine, 01010, Kyiv, 1 Omelyanovicha-Pavlenka street, sheptynova_lena@ukr.net, <https://orcid.org/0000-0001-7435-116X>

Abstract: The article is devoted to the analysis of historical aspects of the development of factoring as a financial and investment instrument of interaction between credit institutions and business entities. **The purpose** of the study is to analytically highlight the main historical stages of the formation and development of factoring as an important financial instrument of interaction between credit institutions and business entities, taking into account the vision of the features of the prospects for its application in the economy of Ukraine. The following **methods** were used in the study: general and specific, cognition, induction and deduction; analysis and synthesis. **Results.** The historical stages of the emergence and development of factoring are determined, the main of which are the stage of formation of "commodity" and the stage of formation of "financial" factoring. Considering the chronological features of the formation of factoring, it was determined that, despite the first signs of the use of this financial instrument in the distant times of the past millennia, and then its official recognition in the Middle Ages, the main prerequisites for its activation in use remain practically unchanged in the direction of interdependence with such macroeconomic factors as the country's GDP growth rate, production volumes in a particular sector of the economy, and also the order of payment discipline for business entities. It is proved that it was digitalization in the factoring operation system that became a powerful impetus for its active use in international trade. **Conclusions.** The key to the further spread of factoring must be both annual and prospective, well-founded consideration of monetary policy directions with a clear meaning of the rules for conducting settlements between entities, as well as the implementation on this basis of realistic financial planning of

macro indicators with outlined priorities and main tasks for the development of production processes in the leading sectors of the economy.

Keywords: factoring, factor, genesis, historical development, financial instrument, investment instrument, world experience, international practice, credit institutions, business entities.

Постановка проблеми. Загальновідомо, що поява будь-якого явища чи процесу має свої хронологічні межі. Що ж стосується факторингу як одного із найдавніших інструментів торгівельного кредитування, то навіть при суттєвих надбаннях стосовно наукових досліджень, проведених в різні роки вченими багатьох країн, все ж залишається і на сьогодні дискусійним питання щодо генезису цієї якісно нової форми фінансової взаємодії кредитних установ та суб'єктів господарювання. І хоча основні причини виникнення факторингу достеменно невідомі, наукові пошуки у цій царині, зосереджені переважно на еволюційному підході, вказують, що виникнення такого явища як факторинг безпосередньо пов'язується з об'єктивністю зародження спочатку товаро-грошових, а в подальшому і ринкових відносин, стрімкий розвиток яких час від часу вимагав від суб'єктів господарювання більш швидкого в обороті і раціонального в організації проведення операцій щодо реалізації товарів разом із безвідкладним отриманням відповідних сум грошей [8]. Виходячи із головних засад еволюційної теорії, можна вважати, що передумовою появи факторингу стали об'єктивні процеси суспільного розвитку продуктивних сил і пов'язаних з ними економічних відносин, що і зумовили необхідність пошуку додаткових елементів економічного впливу, які б фінансово спрямовувались на створення додаткових умов ефективного руху грошових коштів суб'єктів господарювання, а, значить, і одночасного забезпечення безперебійного функціонування їхньої виробничої діяльності. Все зазначене вказує на узагальнене бачення підходів у започаткуванні вимог щодо необхідності створення і використання факторингу. Проте, історично склалися визначальні етапи, багато з яких вже розглядалися в наукових дослідженнях.

Аналіз наукових досліджень. Ачкасова С. А., Вовченко А. О. вивчали факторинг як дієвий інструмент зниження ризику неплатоспроможності при управлінні дебіторською заборгованістю підприємства [2]. Теоретико-правовим аспектам ретроспективного аналізу розвитку факторингу в Україні присвячено працю Голуб М. В. [4]. Історичні аспекти зародження факторингу як форми торгівельного кредитування були викладені у працях таких авторів як Корнесюк М.В., Жура В.А., Степанюк К.І. [5] та Смолина Я.В. [12], що розглядав питання генезису фінансового факторингу. Лазовський О. В. вивчав світовий досвід правового регулювання відносин за договором факторингу [6]. Питанням аналізу стану та перспективним напрямком розвитку факторингу в Україні присвячено статтю Масюк Ю. [7] та Пікус Р. В., Назаренко М. Ю. [9]. Велику увагу дослідженню першооснов виникнення факторингу у своїх дослідженнях приділили такі науковці як Павлова Г.Є., Приходько І.П., Стасюк К.В. [8]. Особливості складання договорів факторингу обґрунтовано у праці Рябоконт Є. О. [10]. Степаненко Н.В., Богуславський Є.В. вивчали особливості та правові аспекти надання факторингових послуг на небанківському фінансовому ринку України [13]. Значний доробок щодо питання генезису факторингу внесла відома українська дослідниця у сфері міжнародних економічних відносин Суторміна В.М. [14]. Проте, нині з'являються нові процеси і можливості у застосуванні факторингу і разом з ними – нові історичні етапи, що поки ще залишаються поза межами детального вивчення, а це, в свою чергу, вказує на актуальність теми даної статті.

Метою статті є аналітичне висвітлення основних історичних етапів формування та розвитку факторингу як важливого фінансового інструменту взаємодії кредитних установ та суб'єктів господарювання з урахуванням бачення особливостей перспектив його застосування в економіці України. Основним **завданням** авторами вбачалось продовження вивчення історичного ланцюга, починаючи з витоків зародження, та в напрямі поширення застосування факторингу у світовій практиці, при врахуванні сучасних особливостей його розвитку і перспектив подальшого застосування в Україні.

Виклад основного матеріалу. Відомо, що експерти віднайшли деякі ознаки факторингу в торгових відносинах ще у Вавілонському царстві, а саме в епоху царя Хаммурапі у четвертому столітті до н.е., а далі – у Стародавньому Єгипті, Месопотамії та у часи панування Римської імперії. Тобто ще в давні історичні часи виникали обставини, коли купці, що займалися міжміською торгівлею та першими формами міжнародної торгівлі, стикались із суттєвими проблемами проведення грошових розрахунків через невиконання у визначений обома сторонами час прийнятих зобов'язань стосовно доставки товарів до місця призначення та отримання визначених сум грошових коштів. Ось чому, для того, щоб подолати перешкоди в русі грошових надходжень і почали з'являтися ранні форми таких відносин між сторонами, які давали змогу купцям продавати свої несплачені своєчасно борги або зобов'язання посередникам, домовленості з якими передбачали негайне надання купцям коштів в обмін на частку їхнього прибутку. Хоча тоді вказані методи ще не називались «факторингом», однак такі відносини заклали основу подальшого розвитку цієї фінансової концепції. Не можна не зазначити, що вже в ті далекі історичні часи склався певний досвід ціноутворення на послуги факторингу. Так, зокрема, за матеріалами досліджень іноземних авторів [15], перші фахівці зі стягнення боргів отримували комісію у розмірі до 1% суми боржника. Таке ціноутворення можна розглядати як досить економічно виважене на той час, хоча зрозуміло, що сучасні практики з факторингу застосовують дещо вищу ставку дохідності.

Далі в своєму історичному поступі торгівельне кредитування набуло особливо активного розвитку у Середньовічній Європі і першочергово в таких італійських торгових містах як Венеція, Флоренція та Генуя. Ці міста були ключовими центрами міжнародної торгівлі, адже безпосередньо через торгівлю пов'язували європейські країни з країнами Сходу. На той час практично всі купецькі сім'ї, включаючи навіть впливову сім'ю Медичів, відігравали провідну роль у поширенні факторингу. Саме завдяки цим обставинам для розвитку торгівлі і були створені мережі факторів (прототипів банків), які надавали купцям необхідне фінансування, кредитні послуги та торгову

експертизу. При цьому важливо, що фактори брали на себе відповідальність за управління торговими ризиками і тим самим всіляко сприяли забезпеченню безперебійного руху коштів у торгівлі.

Проте, не можна не вказати, що, не дивлячись навіть на значне просування у застосуванні операцій щодо фінансової підтримки торгівельної сфери італійських міст Епохи Середньовіччя, батьківщиною факторингу як ефективного інструменту фінансової взаємодії кредитних установ та суб'єктів господарювання прийнято вважати Англію, а його реальне виникнення науковці відносять на XVI–XVII ст.

В цьому контексті варто зазначити, що автор праці «Фінанси зарубіжних корпорацій» В. М. Суторміна виникнення факторингу пов'язує з англійською фінансовою системою: «Англійські клірингові банки широко застосовують кредитування клієнта, що називається факторингом (factoring – посередництво). Ось чому, виникнувши спочатку у XIII–XV ст. стихійно як операція торговельних посередників, факторинг офіційно було започатковано в Англії XVI ст.

В США технологія факторингу набула справжнього розвитку в XVII–XIX ст., сприяючи тим самим трансатлантичній торгівлі з Англією. Наприкінці XIX ст. факторинг став називатися «факторинг» – суфікс, що означає присвоєння діяльності американськими чинниками. Фінансовий аспект було накладено на роль депозитарію: факторинг означає купівлю боргів підприємства, що забезпечує її грошима, необхідні продовження торгівлі. Встановлюються трикутні відносини між фактором, що набуває кредиту, продавцем (клієнтом фактора) та покупцем (клієнтом продавця). Хоча факторинг у США розвивався, він часто обмежувався фінансуванням текстильної промисловості. У XX ст. і американські чинники усвідомили необхідність розвитку своєї діяльності у Європі. Створення Європейського співтовариства вугілля та сталі (ЄОУС) у 1951 році сприяло розширенню торгівлі. Перші факторії поєднували торгівлю, банківську справу, бухгалтерський облік та судноплавство, сприяючи розвитку торгівлі та відкриваючи нові комерційні горизонти. У Нью-Йорку було засновано кілька

комісійних компаній, що підтримуються європейськими купцями та виробниками з Манчестера, Ліверпуля, Лондона, Парижа, Ліона, Цюріха, Гамбурга, Бремена, Кельна, Амстердама, Роттердама, Антверпена та багатьох інших торгових міст.

Особливо стрімко факторинг почав розвиватись у другій половині ХХ ст., саме у той період і була заснована міжнародна організація «Міжнародний факторинговий ланцюг» (Factors Chain International), що об'єднує факторингові компанії 27-ми країн» [14, с. 419].

На цих засадах із середини ХХ століття почав розвиватися міжнародний факторинг, а уже у 1960 році з'явилася перша факторингова асоціація – International Factors Group (IFG), яка на сьогоднішній день об'єднує понад 60 компаній з 41 країн світу. У 1963 році у Швейцарії було створено холдингову компанію International Factors AG. Ifitalia, перша італійська факторингова компанія, була створена того ж року Banca Nazionale del Lavoro (BNL). У Франції на ринок вийшли дві компанії-піонери: Société Française de Factoring (1964 р.) та Factofrance Heller (1966 р.). У Бельгії в 1965 році було засновано компанію KEFAM (Kempische Factormaatschappij), перейменовану в Belgo-Factor у 1974 році, зараз вона називається BNP Paribas Fortis Factor. Проте, навіть із створенням міжнародних структур щодо поширення застосування факторингу, цей фінансовий інструмент, як і раніше, асоціювався з компаніями, які мають фінансові труднощі. Ця негативна ознака стримувала зростання факторингу у Франції та Італії, де суб'єкти господарювання більше довіряли традиційним формам короткострокового фінансування від комерційних банків. Зміни відбулися тільки в 1970-х роках, коли великі французькі банки поступово стали більше цікавитись факторингом, адже вбачали в ньому потенціал як продукту, що за своїм призначенням стане ефективним засобом для розвитку бізнесу. Крім купівлі кредиту, факторингова компанія управляла рахунками клієнтів та відповідала за стягнення боргів. Щоб освоїти цей ринок, банки створили дочірні компанії чи спеціалізовані відділи, що врешті віднайшло своє відокремлення у структурі банківських систем ряду країн.

Таким чином, «дослідники виділяють два етапи розвитку: етап становлення товарного та фінансового факторингу» [12, с. 27], що вказує на першість виникнення факторингу саме як взаємодії суб'єктів господарювання та факторів, тобто банків чи інших кредитних установ, для фінансування торгової заборгованості і лише через еволюцію у проходженні ряду етапів суспільство отримало факторинг для фінансування прострочених кредитів.

Особливої уваги заслуговує дослідження факторингу у другій половині ХХ ст. та на початку ХХІ ст., коли відбулося впровадження сучасних факторингових рішень на основі широкого застосування нових технологічних процесів. Технологічні досягнення особливо із застосуванням цифровізації оптимізували процеси, дозволивши проводити транзакції набагато швидше та ефективніше. Онлайн-платформи та електронна документація дозволили факторам та клієнтам безперешкодно взаємодіяти, покращуючи при цьому комунікацію при зменшенні адміністративного навантаження. Більше того, інструменти кредитного аналізу та аналітика даних дозволили факторам приймати більш обґрунтовані рішення щодо кредитування. Визначальний вплив на розвиток факторингу мало прийняття Конвенції УНІДРУА про міжнародний факторинг 28 травня 1988 року в м. Оттаві [1]. Нею визначалися права та обов'язки трьох сторін факторингової угоди: «а) постачальник відступає або може передавати фактору право грошової вимоги, яке випливає з договорів купівлі-продажу товарів, укладених між постачальником та його боржниками, крім договорів купівлі-продажу товарів, придбаних в першу чергу для їхнього особистого, сімейного або домашнього використання; б) фактор має виконувати принаймні дві з таких функцій: фінансування постачальника, включаючи надання позики та здійснення авансових платежів; ведення обліку щодо дебіторської заборгованості; пред'явлення до сплати грошових вимог; захист від несплат боржників; в) боржники повинні бути повідомлені про відступлення права грошової вимоги» [1].

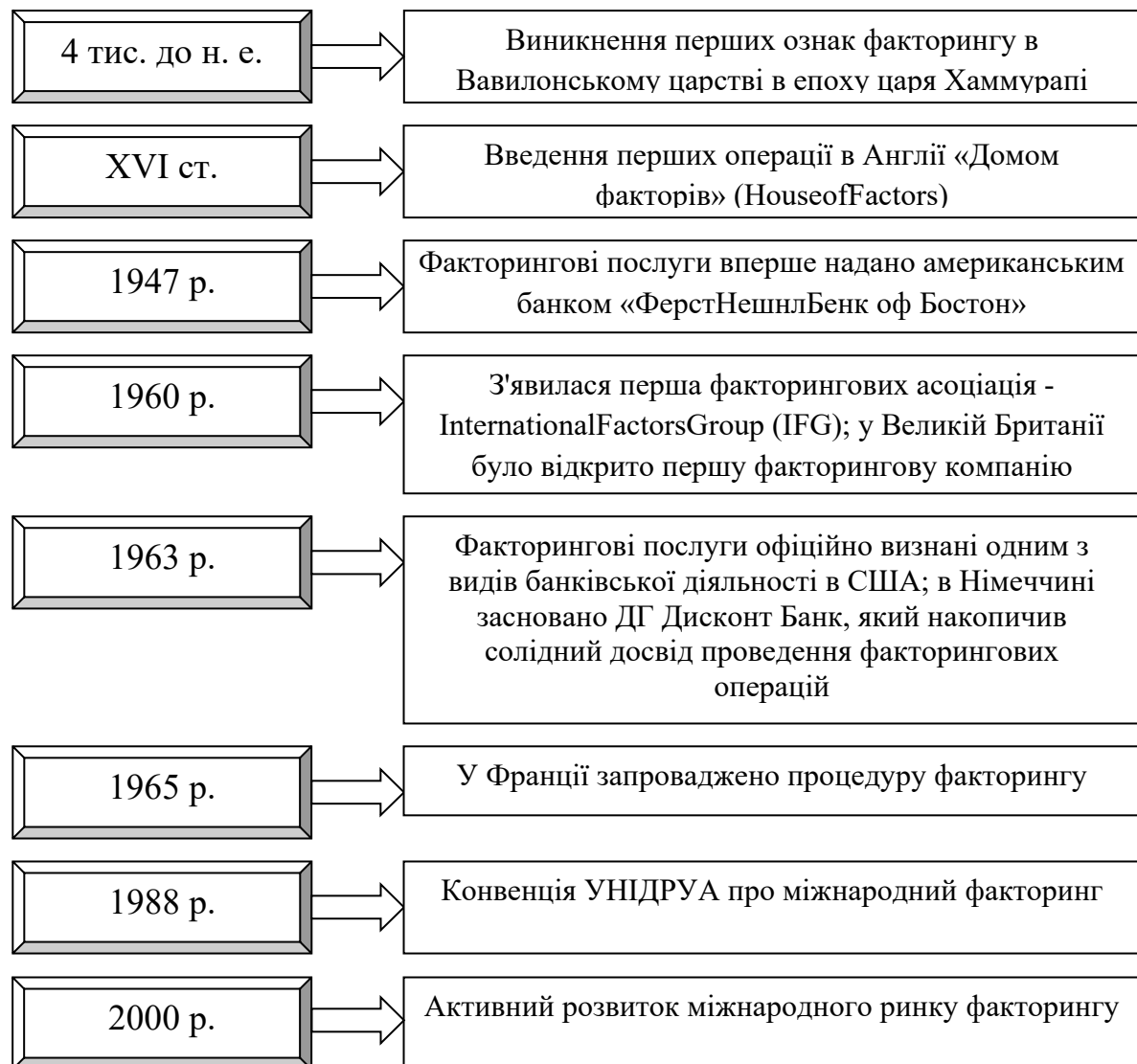
Слід підкреслити, що саме цифровізація в системі операції факторингу стала могутнім поштовхом активного застосування цього фінансового

інструменту в міжнародній торгівлі і, в першу чергу, в таких країнах як США та у провідних країнах Європи. Так, наприклад, в Англії, що стала з давніх часів засновницею факторингу (а зараз це відома в світі Великобританія) сучасний факторинг при поширеному застосуванні на міжнародних ринках досі не втратив своєї актуальності, зокрема, у текстильній галузі, звідки і почав свою історичну ходу. Такий метод фінансування незмінно дозволяє суб'єктам господарювання цієї галузі одразу отримати біля 90% коштів від суми розрахунку, що створює умови для миттєвого покращення грошового потоку (cash flow). При цьому дія факторингу відбувається в такій послідовності: спершу постачальник виставляє рахунок фактору, який виплачує більшу частину зазначених коштів (наприклад 85%), а далі уже покупець розраховується з фактором за повною сумою, а сам фактор повертає решту отриманих коштів постачальнику і утримує визначену заздалегідь комісію за свої послуги у розмірі 1-5% від вартості рахунку. Характерною особливістю факторингу в умовах сучасної Великобританії є і те, що перевага у використанні віддається факторингу з регресом (with recourse), де ризик невиконання залишається на постачальнику, і в той же час застосовується також і факторинг без регресу (non-recourse), коли фактор у повній мірі відносить на себе ризик неплатоспроможності покупця. Загалом же саме факторинг є, і, як вважають експерти, залишатиметься на далі дієвим інструментом фінансування першочергово щодо торгової сфери (receivables financing) Великобританії, що неодмінно дозволить торговельним компаніям з виходом їх на міжнародні ринки вести факторинговий бізнес з відстрочкою платежів. І це зрозуміло, адже факторинг зазвичай використовується саме для тих міжнародних угод, де відстрочка платежу є стандартною умовою роботи бізнесових структур, що також допомагає їм купувати нові партії товару та своєчасно виконувати зобов'язання з оплати праці і, в той же час, вкладати необхідні ресурси у власний інноваційно-інвестиційний розвиток. Це вказує на важливість процесів цифровізації у розвитку факторингу та в умовах нинішнього часу, що стало результатом активного формування міжнародного ринку факторингу.

З огляду на це хронологія виникнення та розвитку факторингу має вибудовуватися у наступній послідовності історичних етапів (рис.1).

Рисунок 1 – Історичні етапи виникнення та розвитку факторингу

Джерело: побудовано автором на основі опрацювання літературних джерел

Що ж стосується факторингу в Україні, то стає зрозумілим, що його ретроспектива обов'язково визначається дією вже вказаних факторів, проте першочергово – становленням і розвитком нормативно-правового забезпечення у цій царині фінансових відносин. В цьому аспекті загалом можна вказати, що, не дивлячись на ряд зроблених вирішальних кроків із впровадження заходів щодо формування нормативно-правових засад системи факторингу, які були здійснені ще на початках незалежності, досі надто поширеного практичного

використання бізнесом факторингу в Україні не спостерігається. До того ж, сучасний факторинговий ринок розвивається в так званому неklasичному для нього розумінні, коли замість операцій з дебіторською заборгованістю торгівельні компанії, кредитні установи займаються операціями з купівлі проблемних або непрацюючих кредитів [3]. Рівень застосування факторингу ще далекий від європейського, невідкладним має стати запровадження комплексу заходів, що спрямовуватимуться на створення осучасненого згідно міжнародних норм пакету законодавчих документів у царині факторингу, який і вибудовуватиметься на доопрацьованому Законі України «Про факторинг» та з своєчасним введенням в дію його нової редакції у поточному році.

Висновки і пропозиції. Отже, аналітичні дослідження історичного формування факторингу як дієвого фінансового засобу взаємодії між кредитними установами і суб'єктами господарювання дають підстави розглядати його подальший розвиток за окремими етапами, виокремлюючи, зокрема, етап, що почався у XVI столітті, і пов'язувався з законодавчим визнанням факторингу в Англії та проведенням перших операцій «Домом факторів». Розвиток факторингу і формування факторингового ринку стало характерним для початку другої половини XX століття. На сьогодні, особливо у провідних країнах з розвинутою економікою, факторинг розглядається як така фінансова послуга для бізнесу, що напряду забезпечує відстрочення платежів, оскільки за умов її застосування компанія (постачальник) продає дебіторську заборгованість банкові чи факторинговій компанії (фактору), які одразу сплачують левову частку потрібної суми, що врешті і забезпечує швидке отримання грошових коштів. Це означає, що саме факторинг дозволяє компанії-постачальнику вчасно покривати дефіцит власних оборотних коштів, а, значить – уникати касових розривів, не чекаючи сплати з боку покупців, що і є безумовним аргументом ефективного застосування цього фінансового засобу.

В Україні застосування факторингу у своєму класичному значенні нині здійснюється лише при укладанні кожної п'ятої угоди кредитних установ із суб'єктами господарювання, оскільки недостатнє законодавче обґрунтування

факторингових операцій ще не сприяє здійсненню поширеного застосування факторингу в системі бізнесу, що, врешті, не забезпечує високого попиту саме на товарні кредити. Зрозуміло, що суттєвою перешкодою стало перебування України впродовж більш ніж чотирьох років у стані широкомасштабних воєнних дій, що змусило кредитні структури, включаючи і факторингові компанії, переважно зосередити свої функції в напрямку вирішення питань щодо покриття заборгованостей із проблемних кредитів суб'єктів господарювання. Все зазначене вказує на невідкладність прийняття в Україні досконало відпрацьованого згідно міжнародних вимог комплексу законодавчих документів в системі факторингу, що стане національним законодавчим підґрунтям з врегулювання економічних відносин між всіма учасниками взаємодії стосовно цього фінансового інструменту і, разом з тим, слугуватиме ефективним важелем розвитку бізнесу особливо в післявоєнний період.

Список використаних джерел:

1. Конвенція УНІДРУА про міжнародний факторинг (Оттава, 28 травня 1988 року). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_210#Text.
2. Ачкасова С. А., Вовченко А. О. Факторинг для зниження ризику неплатоспроможності при управлінні дебіторською заборгованістю підприємства. *Міжнародний науковий журнал «Інтернаука»*. Серія: Економічні науки. 2024. № 9(2). С. 143-148.
3. Біла книга «Майбутнє регулювання ринку факторингу». URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/bila-kniga-maybutnye-regulyuvannya-rinku-faktoringu>
4. Голуб М. В. Ретроспективний аналіз розвитку факторингу в Україні: теоретико-правовий аспект. *Економіка. Фінанси. Право*. 2024. № 3. С. 44-47.
5. Корнесюк М. В., Жура В. А., Степанюк К. І. До питання про сутність договору факторингу. *Науковий вісник публічного та приватного права*. 2021. Вип. 3. С. 36-39.

6. Лазовський О. В. Досвід правового регулювання відносин за договором факторингу в зарубіжних правопорядках. *Нове українське право*. 2025. Вип. 3. С. 256-261.
7. Масюк Ю. Факторинг в Україні: сутність, стан та перспективи розвитку. *Економіка та суспільство*. 2025. Вип.72. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-72-119>
8. Павлова Г. Є., Приходько І. П., Стасюк К. В. Поняття факторингу та його відображення в обліку. *Наука і техніка сьогодні*. 2023. № 12(26). С. 273-282.
9. Пікус Р. В., Назаренко М. Ю. Розвиток ринку факторингових послуг в Україні. *Ефективна економіка*. 2024. № 1. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2024_1_76
10. Рябоконт Є. О. Договір факторингу як підстава переходу прав кредитора до іншої особи. *Соціологія права*. 2024. Вип. 1 2. С. 67-72.
11. Смирна О. В., Бай С. П. Діагностика фінансового стану підприємства: сутність та значення. *Grail of Science*. 2024. № 35. С. 45-48
12. Смолин Я. В. Питання генезису фінансового факторингу. *Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції* 2024. № 3. С. 24-34.
13. Степаненко Н.В., Богуславський Є.В. Особливості та правові аспекти надання факторингових послуг на небанківському фінансовому ринку України. *Legal Bulletin*. 2024. №4(14). С.19–23.
14. Фінанси зарубіжних корпорацій : навч.-метод. посіб. для самост. вивч. дисц. 2-ге вид., доп. і перероб. / В. М. Суторміна, В. М. Федосов, Н. С. Рязанова [та ін.]. К. : КНЕУ, 2008. 218, [6] с.
15. Deepesh Patel. What is the history of factoring? URL: <https://www.tradefinanceglobal.com/posts/what-is-the-history-of-factoring/>
16. Концепція реформування регулювання факторингу в Україні. URL: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/Conception_factoring_pr_23-06-2023.pdf?v=14